



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 135/02-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. H., CSc., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. M. B., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 492/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. H., CSc., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2002 doručená sťažnosť Ing. J. H., CSc., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. B., B., v ktorej namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé prejednanie veci

nezávislým a nestranným súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 492/00.

Sťažovateľ uviedol, že na okresný súd podal 30. novembra 2000 „návrh podľa § 80 písm. b) a § 102 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy“. Predmetná vec je vedená na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 492/00. Z obsahu podania a pripojených písomných materiálov, ako aj z na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu sp. zn. 11 C 492/00 ústavný súd zistil, že na návrh sťažovateľa okresný súd uznesením č. k. 11 C 492/00-60 z 27. decembra 2000 nariadil vo veci predbežné opatrenie, ktorým odporcovi v spore uložil konkrétne povinnosti v zdržaní sa konania ohrozujúcom občiansku česť, dôstojnosť a dobrú povesť sťažovateľa. Na základe ďalšieho návrhu sťažovateľa (doručeného 16. júna 2000) vydal okresný súd uznesením č. k. 11 C 492/00-82 z 12. februára 2001 ďalšie predbežné opatrenie, týkajúce sa ochrany osobnosti sťažovateľa.

Okresný súd medzitémnym rozsudkom č. k. 11 C 492/00-130 zo 7. novembra 2001 uložil odporcovi v ňom uvedené povinnosti v mene ochrany osobnosti sťažovateľa s tým, že o ostatných častiach jeho návrhu rozhodne v konečnom rozhodnutí. Vzhľadom na to, že orgány činné v trestnom konaní preverovali skutočnosti týkajúce sa aj predmetnej občianskoprávnej veci, okresný súd uznesením č. k. 11 C 492/00-144 zo 6. decembra 2001 prerušil konanie do právoplatného skončenia trestného konania.

Toto uznesenie napadol sťažovateľ odvolaním z 9. januára 2002. Sťažnosť na prietahy v konaní podanú sťažovateľom považoval predseda okresného súdu (list sp. zn. Spr 2001/02 z 11. februára 2002) za nedôvodnú. Tento skutkový stav konania o žalobe sťažovateľa bol do termínu podania jeho sťažnosti na ústavný súd dňa 16. apríla 2002.

Podľa názoru sťažovateľa je jeho súdne konanie o ochrane osobnosti procesne upravené ustanovením § 200i Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého (ods. 4) **„je súd povinný rozhodnúť vo veci ochrany osobnosti najneskôr do jedného roka od podania žaloby“**. Okresný súd tým, že „v predmetnej veci nerozhodol v zákonom ustanovenej lehote, a teda neodstránil pretrvávajúci stav právnej neistoty navrhovateľa, konal v rozpore nielen s ustanovením § 200i ods. 4 OSP“, ale aj s ďalšími v sťažnosti uvedenými zákonnými ustanoveniami.

Sťažovateľ tvrdil, že „Okresný súd Bratislava II v predmetnej veci o ochrane osobnosti a náhrade nemajetkovej ujmy č. k. 11 C 492/00 nepostupoval v súlade s § 200i ods. 4 OSP, pretože nerozhodol vo veci v zákonom ustanovenej lehote, čím podľa názoru navrhovateľa porušil jeho ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Okresný súd Bratislava II nepostupoval ani v súlade s čl. 6 ods. 1 prvá veta Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pretože prietahy v konaní boli spôsobené nečinnosťou, resp. nesprávnym postupom súdu, a teda bolo porušené právo navrhovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote“.

Sťažovateľ žiadal, aby „senát Ústavného súdu Slovenskej republiky po predbežnom prerokovaní túto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

Právo Ing. J. H., CSc. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 prvá veta Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nečinnosťou Okresného súdu Bratislava II v konaní sp. zn. 11 C 492/00 porušené bolo.

Okresný súd Bratislava II je povinný bez zbytočného odkladu odstrániť prietahy v konaní vo veci ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy sp. zn. 11 C 492/00.

Okresný súd Bratislava II je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy tohto konania, vrátane trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva Ing. J. H., CSc. finančné zadosťučinenie za priet'ahy v konaní spôsobené nečinnosťou Okresného súdu Bratislava II vo výške 1.000.000,- Sk (slovom jeden milión slovenských korún)“.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že ňou namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (resp. práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote) bolo spôsobené v konaní o ochranu jeho osobnosti

nerozhodnutím o jeho žalobe v lehote stanovenej ustanovením § 200i ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. do jedného roka odo dňa podania žaloby.

Zo súdneho spisu sp. zn. 11 C 492/00 ústavný súd zistil, že v čase (v termíne) po doručení sťažnosti na ústavný súd rozhodol Krajský súd v Bratislave o už vopred uvedenom odvolaní sťažovateľa tak, že uznesením č. k. 13 Co 78/02-183 z 28. februára 2002 zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a nariadil pokračovať v konaní o merite veci (uznesenie bolo doručené účastníkom konania 23., resp. 25. mája 2002). Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 492/00-202 zo 14. júna 2002 rozhodol o žalobe a uznesením č. k. 11 C 492/00-219 z 18. júla 2002 o trovách konania.

Tento rozsudok napadla odvolaním žalovaná strana v spore.

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností zistených z predmetného súdneho spisu, ústavný súd nepovažuje namietaný postup okresného súdu za porušenie práva garantovaného vyššie citovanými ustanoveniami ústavy a dohovoru (ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02).

Sťažovateľ založil porušenie namietaného základného práva v danej veci na skutočnosti, že nebola dodržaná lehota ustanovená v § 200i ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „je súd povinný rozhodnúť vo veci ochrany osobnosti najneskôr do jedného roku od podania žaloby“.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 86/02) pojem „zbytočné priet’ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo, alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa ani v týchto prípadoch totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet’ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet’ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ak je na jednej strane všeobecný súd viazaný v zákone stanovenými lehotami na vykonanie procesného úkonu, na druhej strane ich dodržanie nemôže mať za následok porušenie základných zásad civilného procesu, ktoré sú nevyhnutným predpokladom realizácie širšieho základného práva - práva na spravodlivý proces, ktoré majú účastníci konania zaručené v ustanoveniach siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy a v príslušných medzinárodných zmluvách o ľudských právach, ktoré majú prednosť pred zákonom (čl. 154c ods. 1 ústavy). V tomto zmysle právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov a právo na spravodlivý proces nemožno stavať proti sebe, ani ich od seba oddeľovať. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom stanovených lehotách.

Zo spisu týkajúceho sa napadnutého konania vyplýva, že okresný súd sa zjavne nedopustil takých priet’ahov, ktoré by bolo možné po prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie považovať za porušenie práva podľa citovaného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vyššie uvedený postup okresného súdu v konaní o predmetnej veci nie je možné kvalifikovať ako postup spôsobiaci zbytočné preťahy v konaní. Samotné nedodržanie lehoty stanovenej v § 200i ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. nerozhodnutie sporu do jedného roka odo dňa nápadu veci na všeobecný súd, nepovažuje ústavný súd v danom konkrétnom prípade za také porušenie zákona, ktorého dôsledkom by bolo porušenie označeného základného práva. Rozhodnutie okresného súdu o merite veci (sťažnosťou namietaný len postup okresného súdu) v lehote 19 mesiacov (včítane odvolacieho konania o uznesení o prerušení konania) nie je tak významným predĺžením doby konania v predmetnej veci, ktoré by podľa už vyššie uvedených okolností predmetného prípadu považoval ústavný súd za „zbytočné preťahy“. Z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd námietku sťažovateľa o nedodržaní zákonom stanovenej lehoty (a spôsobiacu porušenie ním označeného základného práva) za zjavne nedôvodnú.

Preto bolo potrebné predmetnú sťažnosť na porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru postupom okresného súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2002